

DZIENNIK POMORSKI

PRZEDPŁATA:

Miesięcznie w ekspedycji . . .	2,55 zł.
Z odnośnikiem i w agencjach . . .	2,65 "
Na pocztę, już z odnośnikiem . . .	2,80 "
Kwartalnie w ekspedycji . . .	7,65 "
Na pocztę już z odnośnikiem . . .	8,07 "

Strajki i inne wypadki zwalniają Wydawnictwo z dostarczania numerów bez zwrotu — części kwoty abonamentowej. —

OGŁOSZENIA:

na 4 stronie 6 lam. od wiessa mm. lub jego miejsce 15 gr., na 3 str. 30 gr., na 2 str. 60 gr. Dla W. M. Gdańska te same litary w guidenach. Tomaszewa i ogł. skomplikowane o 20 proc. drożej. Ogł. z innych krajów płatne tylko w walucie tychże. Terminowego ogłoszenia się nie gwarantuje. Ogłoszenia przyjmuje się do godz. 9. przed poł.

Poniedziałek: Agrypiny p. m.
Wtorek Nar. św. Jan. Chr.

CHOJNICE, wtorek dnia 24 czerwca 1930 r.

Słońca wschód 3.39 zachód 20.24
Księżycy wschód 0.38 zach. 13.06

Prof. Stan. Stroński

Jałowość

Rządy pomajowe nigdy nie miały ani przezwagi ani choćby obfitości treści w zestawieniu z gromkością rzuconych słów, hasel, obietnic, zapewnień, Ale, im dalej w lata, tem bardziej właściwość ta się uwydatnia. Dzisiaj górującym bodaj zjawiskiem, we wrażeniach kraju wobec tych rządów, jest posucha i jałowość w zakresie jakiegokolwiek treści działań i jakichkolwiek uchwytów i wyników.

A im więcej było przechwałek, tem ta jałowość dobitniej dzisiaj występuje na wszystkich polach. Mówiło się, że stan gospodarczy dopiero pod temi rządami jest i będzie świetny, jak nigdy. I póki spokojnym przygotowaniem poprzedniego okresu oraz pomyślnymi okolicznościami, zupełnie wyjątkowymi, strejku angielskiego oraz dwu lat urodzajów przy dobrych cenach można było utrzymać złudzenie, że to jakaś świadoma praca rządowa tak to wszystko pomyślnie układa. brzmiały te chwalby coraz donośniej. A gdy się zrobiło ciasniej i trudniej, zaczęła coraz widoczniej wysterczać ta prawda, że w okresie pomyślnym niczego podstawowego nie zrodzono i tylko nadmiernie popuszczono pasa w budżecie i w przewozie zagranicznym. Wreszcie zaś przyszła chwila, trwająca już rok z górą, kiedy minister skarbu musiał przyznać dosłownie, że jest ciężko i że trzeba zacisnąć pasa.

Zapowiadano sięgnięcie do tych podstaw skarbowości przez zmianę podatków tak niewątpliwie potrzebną. Zwlekano długo, wreszcie przed dwoma laty zgłoszono trzy ustawy podatkowe, ale tak nieszczęśliwie związane z celem podwyższenia płac urzędniczych, że upadły one odrazu w chwili ogłoszenia. A teraz, pół roku temu, oświadczył minister skarbu prostopo, że nie można myśleć o zmianach podatkowych w okresie gospodarczych trudności.

Obiecywano złote góry pożyczek zagranicznych na cele gospodarcze po pożyczce stabilizacyjnej z jesieni r 1927 t zw. kluczowej. A tym czasem z tych zapowiedzi przez rok następny kapnęły drobnotki trzech nikłych pożyczek razem na 160 milionów złotych. Od półtora roku zaś ani słyhu o jakimkolwiek dopływie pieniądza zagranicznego do kraju jako pożyczki, natomiast obca własność w przedsiębiorstwach i bankach wzrosła w okresie tych rządów niepokoju.

Jeśli rządy pomajowe w pierwszym czasie dosiadły konika powodzenia gospodarczego, dzisiaj nie pozostaje im nic innego, jak powiedzieć: koń się nam skończył.

A ileż to było szumnych rozgwarów o naprawie ustroju państwowego. Przez pewien czas ludzie naiwni w kraju, wobec tej pewności siebie, przypuszczali, że oni tam w obozie majowym doskonale wiedzą, jak to ma być ten ustrój naprawiony, ale mają swe powody, aby to dokładniej przygotowywać, więc nie pokazują wszystkiego odrazu. Gdy pokazali wniosek ustrojowy BB., spadły ludziom łuski z oczu, bo potworek ten, ze swemi jaskrawymi pomysłami, był dowodem, że nie wiedzą i niczego poważnego nie mają. Potem w t. zw. czterech warunkach p. min. spraw wojskowych Piłsudskiego, przedstawionych p. Szymańskiemu w marcu rb. jako jedyne sztydło z worka wyszła myśl o nieodpowiedzialności zarówno ministrów wogóle, jak w zakresie wykonywania budżetu. Wreszcie zaś główne nismo obozu rządzącego przed dziesięciu dniami zaskoczyło wszystkich wyznaniem, że właściwie niema co się spieszyć, że zmianą ustroju, co jest nawet dla ludzi, którzy przez cztery lata mówili o naglącej potrzebie zmiany, jedynym ratunkiem; gdy nie mają pojęcia o tem, co by należało zrobić.

Jeśli zatem znowu rządy pomajowe utrzymywały kraj w napięciu nastrojami ustrojowymi, dzisiaj, jak ten kraj długi i szeroki, wszyscy już

Nota rządu polskiego do rządu niemieckiego

W związku z zajściami, które w ostatnich czasach zdarzyły się na granicy polsko - niemieckiej, a w szczególności z incydentem z dnia 13 bm. na odcinku Wielkie Wiosło pow. Gniew, wicemin. spraw zagran. p. Alfred Wysocki wręczył w dniu dzisiejszym posłowi niemieckiemu p. Rauscherowi notę, określającą stanowisko rządu polskiego w powyższych sprawach. Co do wypadku pod Wielkim Wiosłem nota stwierdza, że w przeciwnieństwie do opisu incydentu, zaszłego w dn. 13 bm., przedstawionego przez stronę niemiecką, dochodzenia przeprowadzone przez władze rządowe polskie wykazały, że strażnik graniczny polski, nazwiskiem Bieniek, po zatrzymaniu w tym dniu kobiety i mężczyzny, którzy nie mogli wykazać się właściwymi przepustkami, zostali na terytorjum polskiem na prawnym brzegu Wisły przez mieszkańców wsi niemieckiej Kanitzen o-

strzeliwani. Dochodzenia sądowe dalej wykazują, że do strażnika Bienieka oddano 4 strzały z terytorjum niemieckiego, oraz dwa dalsze z najbliższej odległości, z których jeden przestrzelił mu brzeg czapki. Te dwa strzały zostały według wszelkich poszlak oddane z zasadzki przez powyżej wzmiankowanego zatrzymanego mężczyznę, który tymczasem zdołał oddalić się od strażnika i ukryć w zaroślach. Dalej nota polska stwierdza, że strażnik Bieniek wykazał daleko posuniętą powściągliwość, nie robiąc użytku z broni. Nota polska po wylczeniu 6 zajęć granicznych, które zdarzyły się w ciągu ub. miesiący, proponuje niezwłoczne powołanie mieszanej komisji polsko - niemieckiej dla ustalenia faktycznego przebiegu incydentu pod Wielkim Wiosłem, oraz spowodowanie ukarania winnych zbrojnego napadu na pełniącego służbę strażnika polskiego Bienieka.

Zamknięcie nadzwyczajnej sesji sejmowej

Warszawa Dnia 21 bm o godzinie 14.05 oficer do szczególnych poruczeń pana premiera przybył do kancelarii sejmowej i doręczył zarządzenie p. Prezydenta o zamknięciu nadzwyczajnej sesji sejmowej

Mobilizacja strzelców i legionistów do Krakowa.

Warszawa. Wszystkie organizacje Związku Legionistów w Zagłębiu Dąbrowskiem i okolicznych powiatach oraz Związku Strzeleckiego otrzymały polecenie stawić się w Krakowie w dniu 29 bm na wycieczkę krajoznawczą akurat w tym dniu, kiedy w Krakowie ma się odbyć manifestacyjny kongres Centrolewu.

Reichswehra przeprowadzi kolonizację wzdłuż granicy polskiej.

Berlin, Niemieckie ministerstwo spraw wojskowych zajęło się poważnie zbadaniem kilkakrotnie już poruszonego projektu przeprowadzenia dzieła kolonizacji wzdłuż granicy polskiej przez osiedlanie tutaj członków Reichswehry, którzy corocznie w liczbie 8000 — 9000 ludzi po odświeżeniu swych lat występują z armji. Wysłuzeni ci

żołnierze na odchodnym otrzymują po 9000 marek odszkodowania za służbę i często tracą wszystko, nie umiejąc odpowiednio ulokować tych pieniędzy. Ministerstwo spraw wojsk, chce im umożliwić korzystną lokatę pieniędzy przez osiedlanie ich na „kresach wschodnich“. Właściwym celem całej tej akcji osadniczej, rzecz jasna, jest wzmocnienie żywiołu niemieckiego na wschodzie i utwórze silnej straży nad granicą polską. Już podczas służby w armji, wojsko ma być przygotowane do swego przyszłego zawodu rolniczego. Potatem planowane jest osiedlanie na kresach polskich także wysłużonych żołnierzy rzemieślników

Z sejmiku śląskiego.

Katowice, 20 6 na posiedzeniu sejmiku śląskiego wojewoda śląski dr. Grażyński wygłosił programowe przemówienie, które trwało z półgodziną przerwą 4 godziny i obejmowało 96 stron pisma maszynowego. P. wojewoda omawiał zagadnienia ustrój woj. śląskiego oraz sprawy budżetu, jak również zapowiedział program działania na przyszłość. Dyskusję nad przemówieniem p. wojewody odroczone do następnego posiedzenia

dokładnie widzą, że za tym krzykiem ustrojowym jest przerażająca pustka niewiedzy i nieumiejętności w zakresie tych poważnych zagadnień.

Dużo było zapewnień o wzmocnieniu zagranicznej polityki państwa.

Któż nie pamięta oświadczeń pana ministra spraw zagranicznych, że w sprawie bezpieczeństwa w związku z usunięciem okupacji Nadrenji musimy mieć głos i musimy uzyskać zabezpieczenie zamiast okupacji, lub dokładniej, że dostaniemy miejsce w zamierzonej komisji konstatacyjno - konsyljacyjnej? A potem zaczęła ta sprawa się rozwijać. I oto okazało się, że do nad nad bezpieczeństwem w Radzie wogóle nie zostaliśmy dopuszczeni, a owa komisja konstatacyjno - konsyljacyjna wogóle nie została utworzona.

Przez dwa lata z górą mówiono o postępujących rokowaniach w sprawie układu o nieagresji z Rosją Sowiecką, Byłoby to pożyteczne jako czynnik, wytworzący większe poczucie pewności i rozpraszający mniemania światowe o możliwości w każdej chwili wojnie na granicy polsko - rosyjskiej. A tymczasem sprawa ta całkowicie wpadła w wodę, natomiast zaś, dla zapełnienia czemśkolwiek próżni, zabawiano się rozmówkami o możliwościach wojennych i ukraińskich pomysłach.

Wielkim dziełem miał być układ handlowy z Niemcami jako objaw zlagodzenia napięć. Drogę miał mu torować w kosztowny sposób układ t. zw. wyrównawczy z 31-go października 1929, mocą którego zrzekaliśmy się cennych praw. Wreszcie dnia 17 marca 1930 r. podpisany został ten układ handlowy z Niemcami, A tuż potem zakotłowało cokolwiek w wewnętrznej polityce nie-

mieckiej, przyszedł p. Schiele ze swemi stawkami celnymi, wszystko obróciło się w śmieszność.

Mieliśmy, wzamian za puszczenie nas z niczem z Hagi w sprawie bezpieczeństwa, zacieśnić stosunki z Francją, polityczne i finansowe, jak zapowiadało osobne uroczyste doniesienie z 28-go sierpnia 1929 o rozmowie pp. ministrów Briand'a i Zaleskiego w Hadze, Od tego czasu wnet rok upłynął. A w tym okresie dowiedzieliśmy się tylko w pełnej Izbie Deputowanych z ust przewodcy obozu rządowego a następnie ministra finansów w obecnym rządzie, p. P. Renaud, że sojusz polsko - francuski jest niewiele wart, natomiast o zacieśnieniu współpracy szczególnie finansowej nie dowiedzieliśmy się nic zgoła.

Jeśli zatem znowu rządy pomajowe miały do piero pokazać Polskę silną zagranicą, dzisiaj nikt nie może się ludzić, że zawód jest całkowity.

Jednego tylko nadal nie brak: krzyków i wymyślań i igraszek prawnych, jak znowu w sprawie sesji nadzwyczajnej,

Ale też to jest wszystko, a po polsku to się nazywa: jałowość czcza i pusta.

I oto doszło się do tego, że p. Czechowicz pyta coście zrobili z mojej pracy skarbowej, z równowagi budżetu z nadziei pożyczek zagranicznych?

A równocześnie grupa Związku Naprawy Rzeczypospolitej pyta: coście zrobili z naszych nadziei i prawdziwej sanacji moralnej i naprawy ustroju?

Pytają już nie tylko przeciwnicy, ale także zwolennicy, bo to jedno staje się już rzeczą nad wszystkim górującą, że rządy obecne są jałowe, pozbawione rzetelnej twórczości, a przez to pograżające kraj w zastój.

Prawda o zajściach w Sejmie w dniu 31 października 1929

Sprawozdanie nadzwyczajnej komisji sejmowej.

Ukazał się druk sejmowy numer 859 zawierający sprawozdanie nadzwyczajnej komisji sejmowej do zbadania znanych zajść w Sejmie w dniu 31 października 1929 r.

Sprawozdanie nadzwyczajnej komisji jest przede wszystkim odpowiedzią na relację pana Piłsudskiego, który ze swej strony przedstawił obraz tych zajść Najbardziej charakterystycznym punktem sprawozdania p. Piłsudskiego są obraźliwe słowa zwrócone przez niego pod adresem wysokiego dygnitarza jakim jest marszałek Sejmu pan Daszyński Mianowicie w pewnym miejscu swej relacji pan Piłsudski pisał:

„Po pewnym przeciągu czasu p. podpułkownik Beck zakomunikował mi, iż pan marszałek Sejmu Daszyński oświadczył że wobec wkroczenia siłą do Sejmu oficerów nie otworzy Izby Gdym to usłyszał zdecydowałem odrazu, że ten pan jest nieprzytomny i jest warjatem, muszę dlatego pozostawić załatwienie sprawy z warjatem czynnikiem sejmowym bez mego w tej sprawie udziału”.

W sprawozdaniu swem pan Piłsudski rozwinął następujące twierdzenia:

1) że w przedsiönku sejmowym został z niezrozumiałych powodów wzbroniony pobyt oficerom 2) że nieprawdą jest, iż oficerowie przemocą weszli do przedsiönka sejmowego, 3) że oficerowie po za szablami nie posiadali żadnego uzbrojenia, 4) że liczba oficerów nie dochodziła do 50 a stanowiła cyfrę 47.

Wszystkie te twierdzenia zbija sprawozdanie nadzwyczajnej komisji sejmowej na podstawie zeznania świadków i tak np. naczelnik wydziału pocztowego w gmachu sejmowym pan Elżanowski zeznał, że przedsiönek był szczelnie zapieczętowany oficerami.

Co do zamiarów jakie oficerowie żywili w związku z najściem na gmach sejmowy to wyjaśniono zgodnie zeznaniem pos Regeera, który opisuje że oficerowie mieli zamiar wejść na salę sejmową Jeden z oficerów rzekł: „Tak jest, wejdziemy na salę” Następny oficer dodał: „Wejdziemy na salę spluwaczkę jest dość”. Powyższe zeznanie pokrywa się z tem co zeznał dyrektor biura sejmowego p. Pomorski Wzywał on oficerów do opuszczenia przedsiönka sejmowego dwukrotnie Gdy na uwagę wejdziemy na salę oświadczył, że wejście na salę jest wzbronione, jeden z oficerów odpowiedział „Jakoś sobie poradzimy”.

Co do uzbrojenia to jeden ze świadków pan Zaleski zeznał że duża ilość oficerów miała rewol-

wery i wszyscy byli przy szablach.

Zaprzyśnięty świadek Józef Dwernicki wysłany przez marszałka Sejmu dla stwierdzenia, czy oficerowie są uzbrojeni i jaka jest ich liczba policzył ich dokładnie i stwierdził obecność 96 oficerów.

Najbardziej sensacyjne zeznanie złożył poseł klubu narodowego Stefan Dąbrowski. Stwierdził on mianowicie że cała akcja była przygotowywana na rozkaz jakiegoś organu centralnego.

Według zeznań posła Dąbrowskiego 31 października 1929 r do szeregu instytucji i oddziałów wojskowych przed ukończeniem urzędowania przyszedł ustny rozkaz zebrania się oficerów o godzinie 16 w przedsiönku szpitala Ujazdowskiego. Było przy tem mówione, że pan Piłsudski będzie w Sejmie i że oficerowie mają być w szpitalu Ujazdowskim na wszelki wypadek. Gdy zapytano czy trzeba mieć broń, powiedziano, że nie, bo rewolwer i tak każdy ma przy sobie.

Około godziny 16,30 zebrano się w szpitalu Ujazdowskim około 100 do 150 oficerów. W pewnej chwili stało się wiadomem, że pan Piłsudski przybył do Sejmu i że w Sejmie znajduje się liczna grupa oficerów. W końcu oficerowie zgromadzeni w szpitalu Ujazdowskim dowiedzieli się, że Sejm nie został otwarty O godzinie 18,40 przybył plk. Wieniawa — Długoszewski, który miał przemówienie „O ideologii komendanta” Sprawa się przeciągała i dopiero o godzinie 20 pozwolono oficerom rozejść się do domów.

W uwzględnieniu tych wszystkich okoliczności komisja nadzwyczajna dla zbadania zajść w Sejmie w dniu 31 października zgłasza następujący wniosek:

„Wysoki Sejm uchwalił raczy: 1) Przyjmuje się sprawozdanie komisji nadzwyczajnej dla zbadania zajść w dniu 31 października zeszłego roku do wiadomości 2) Na podstawie przeprowadzonych przez komisję dochodzeń stwierdza się, że dnia 31 października zeszłego roku większa grupa złożona z około 100 oficerów uzbrojonych w szable i rewolwery weszła do gmachu Sejmu przy użyciu fizycznej przemocy, że wejście to było przygotowane, zorganizowane i wspólnemu kierownikowi poddane oraz, że kilkakrotnemu poleceniu marszałka Sejmu do nich wystosowanemu, aby gmach sejmowy opuścili oficerowie się sprzeciwili i przez 4 godziny w przedsiönku sejmowym pozostawali, przez co odbycie zwołanego na ten dzień posiedzenia Sejmu zostało udaremnione”.

Ks. Żongolowicz wiceministrem Oświaty.

W najbliższych dniach ma być mianowany podsekretarzem stanu w Ministerstwie Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego profesor uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie ks. dr. Bronisław Żongolowicz.

Rada Ministrów uchwaliła już przedłożyć odpowiedni wniosek P. Prezydentowi Rzplitej do podpisu.

„Cöln” w porcie gdańskim.

Gdańsk. 20 6 rano przybył do portu gdańskiego krawozownik niemiecki „Köln”. Dowódca statku kpt. Schroeder złożył wizyty prezydentowi w. m. Gdańska Sahmowi, wys. komisarzowi Ligi Narodów hr. Gravina i komisarzowi generalnemu Rzplitej Polskiej min. Strasburgerowi, który przyjął go w towarzystwie szefa wydziału wojskowego komisariatu generalnego, majora Rosnera.

Z obrad stronnictw centro - lewicowych

Warszawa. Obrady Centrolewu w sali Senatu trwały przez przeszło półtorej godziny, Zagał obrady Jan Dąbski, a przewodniczyli kolejno dowódcy wszystkich ugrupowań Niedziałkowski, Róg, Witos. Chaciński i Jankowski Referat polityczny wygłosił Kiernik, Chądzyński mówił o sprawach gospodarczych, a Bitner omówił kwestje ustrojowe. Sprawy odroczenia Senatu referował Januszewski.

Uchwalaona rezolucja jest niezwykle obszerna. Stwierdzono ona, że przesilenie gospodarcze jest wynikiem przesilenia politycznego i że rząd nie ma żadnego programu. Centrolew wysuwa program, przewidujący zmniejszenie budżetu, wprowadzenie oszczędności w gospodarce państwowej i samorządowej oraz w instytucjach ubezpieczeń społecznych, reorganizację administracji, zmniejszenie ciężarów podatkowych, uproszczenie systemu podatkowego, przystosowanie obciążeń podatkowych do siły płatniczej poszczególnych warstw, reformę podatku obrotowego, uwolnienie mniej zamożnych płatników od podatku dochodowego, przyspieszenie reformy rolnej, ostateczne zlikwidowanie latyfundiów, reformę ubezpieczeń społecznych drogą ich zespolenia i obniżenia kosztów administracyjnych bez obniżenia świadczeń, wprowadzenia ubezpieczenia na starość dla inwalidów pracy.

Stronnictwa uzgodniły projekt rewizji konstytucji, rozstrzygnięciem kompetencji poszczególnych władz państwowych, zastrzegając par-

Wycieczka krajoznawcza legionistów

Na Krakowski Zjazd Centrolewu zbiera się i „Strzelec”

Wszystkie oddziały Związku legionistów w Zagłębiu Dąbrowskiem i w okolicznych powiat. a zapewne i w całym kraju — otrzymały z góry rozkaz urzędowania masowych wycieczek „krajoznamczych” do Krakowa, gdzie mają się stawić w niedzielę 23 bm to jest akurat w tym dniu, w którym zbiera się manifestacyjny kongres centrolewu. Taką wycieczkę z Zagłębia Dąbrowskiego po prowadzi miejscowy prezes Okręgu Zk Legionistów dr W Gosiewski

Oczywiście, wycieczka skorzysta z 50 procentowej niżki kolejowej, całkowity zaś koszt wycieczki pokrywają ponoć czynniki ją organizujące Koszt wycieczki po 10 złotych od osoby

Pozatem, w wycieczce „krajoznamczej” legionistów z Zagłębia uczestniczyć będzie umundurowana kompanja Związku Strzelców

Jest więcej niż jasne, że pod pozorem wycieczki krajoznawczej organizuje się manifestację polityczną przeciwko zjazdowi centrolewu. Ewentualnie może się to później nazywać spokojnym wystąpieniem miejscowej ludności.

Wypada zanotować — pisze Gazeta Warsz. że lejeb organ śląskiej sanacji „Polska Zachodnia” puścił nieopatrznie „farbę” i pod datą 19 i 20 bm pisze: „przestrzegamy przed przykładaniem ręki do planowanej pracy krakowskiej bo zamysły te muszą się smutno skończyć, tembardziej, że i komuniści krakowscy, korzystając z centrolewego zbiegowiska przygotowani są do wyzyskania kompasu dla najbardziej jaskrawych prowokacji i zajść”.

Dyplomatycznie lecz wyraźnie: komuniści będą prowokować, a legionisci i strzelcy zwiędzać Kraków

Zamordowany przez niemiecką straż graniczną

szeregowiec Kachela, który pełniąc służbę na posterunku Koszówka pod Grajewem (na pograniczu z Prusami Wschodnimi) został zastrzelony, złożony został do grobu w sobotę wieczorem w Grajewie — Szczegóły nowej prowokacyjnej zbrodni niemieckiej podamy po ogłoszeniu urzędowego komunikatu

Ambasada polska w Angorze.

Wręczenie przez dotychczasowego posła polskiego w Angorze prezydentowi Kemalowi listów ambasadorskich nastąpi jeszcze w bieżącym miesiącu. Pomimo, że placówka dyplomatyczna Turcji w Warszawie jeszcze nie jest obsadzona, przybrała ona już w bieżącym tygodniu nazwę ambasady.

Bydgoski rekord wytrzymałości gry muzycznej.

Onegdaj o godzinie 23-ciej orkiestra Resursy kupieckiej w Bydgoszczy pod batutą pana Gegera ukończyła turniej wytrzymałości gry na instrumentach muzycznych, grając bez przerwy przez 49 godzin i tem samym bijąc rekord orkiestry monachijskiej i zeszłego roku ustalony rekord orkiestry królewskiej, która grała 47 godzin.

Licznie zebrana publiczność zgotowała zwycięzcom spontaniczną owację, zarząd zaś Resursy wręczył członkom orkiestry wieniec laurowy.

W czasie turnieju orkiestra pana Begera odegrała około 400 większych utworów muzycznych Rekordziści zmęczeni fizycznie do cna nie mogąc wprost utrzymać się na nogach, odjechali dorożkami samochodowymi do domów.

Udział Banku Polskiego w Banku Międzynarodowym

Władze Banku Polskiego postanowiły przyjąć propozycję Banku Wyplat Międzynarodowych i przystąpić do kapitału zakładowego tegoż Banku z kwotą 10 milionów franków szwajcarskich Bank Polski otrzyma 4 tysiące akcji Banku Wyplat Międzynarodowych po 2 i pół tysiąca franków szwajcarskich każda Dyrekcja Banku Polskiego przekaże na rachunek Banku Wyplat Międzynarodowych czwartą część należności za akcję to jest 2 i pół miliona franków szwajcarskich Resztę należności Bank Polski uiszczy w terminie późniejszym

„List pasterski” Kowalskiego.

Przywódca marjawitów Kowalski wydał list pasterski, w którym pisze, że „rząd pana marszałka Piłsudskiego i pana Prezydenta Mościckiego wraz z sądownictwem polskim okazały jawnie wobec całej Polski, że są sprawiedliwe i w ręku Boga się znajdują Módlmy się więc gorąco za rząd marszałka Piłsudskiego, popierajmy go usilną współpracą, podatkami, daninami i gotowością oddania życia za ojczyznę i za ten rząd. Niech organizacja Strzelca będzie u nas odnowiona i postawiona na takiej stopie, aby mogła walczyć w razie potrzeby przy boku rządu o honor i cześć całej Polski.

Nowy senat gdański

W dniu 17 bm odbyło się posiedzenie Volkstagu, na którym dokonano wyboru nowych 14 senatorów parlamentarnych Jak było do przewidzenia, koalicja lewicowa przeprowadziła znaczną ilość głosów wszystkich swych kandydatów Po słowie z ugrupowań prawicowych nie wzięli wogóle udziału w głosowaniu

Najpierw dokonano wyborów wiceprezydenta senatu którym został ponownie przywódca socjalistów Gehl

Poza tem wybrano senatorami 7 socjalistów 4 centrowców i 2 przedstawicieli grupy urzędniczej

Prasa podkreśla, że na nowych senatorów padło naogół znacznie więcej głosów niż niedawno na kandydatów koalicji prawicowej, która tak szybko uległa rozbięciu Przy głosowaniu na tych kandydatów liczba głosów wahała się w granicy od 46 — 59 obecna zaś koalicja opiera się na większości przekraczającej 60 głosów

Ze jednak fakt istnienia koalicji lewicowej ma niewielki wpływ na kierunek polityki w m. Gdańska, tego dowodzi chociażby niedawny nie słychany atak prezydenta senatu, p. Sahma na Gdynię wyrażony w znanym memorjale do Ligi Narodów

CHOJNICE I POWIAT

Chojnice, dnia 23. czerwca 1930 r.

Pierwsza Komunia św

Wczoraj o godzinie 7,30 rano przystępowały po raz pierwszy do Stołu Pańskiego uczennice Szkoły Wydziałowej Neokomunikantki zostały przy dźwiękach kapeli Zakładu Wychowawczego uroczysto wprowadzone do jasno oświetlonego i pięknie przystrojonego kościoła — Mszę św celebrował i uroczyste kazanie wygłosił ks moderator Borzyszkowski, pienia wykonały uczennice Szkoły Wydziałowej.

Wspaniała zabawa tutejszych towarzystw kobiecych

Towarzystwa Polek Towarzystwo Ziemianek i Tow Pań św Wincentego a Paulo ściągnęła do ogrodu Hotelu Dworcowego liczne, jak rzadko zastępy obywatelstwa z miasta i okolicy. Byli tam, rzecz można, wszyscy, mieszczanie i ziemianie z swymi rodzinami wśród nich ks Kanonik Makowski, p starosta dr Zaleski i inni przedstawiciele władz cywilnych i wojskowych słowem całe miasto. Bawiono się przy dźwiękach orkiestry Zakładu Wychowawczego pod batutą pana Milewskiego ochocho, tańczono, grano różne gry a tak obficie dzięki darom Przewodniczącego Pań zaopatrzony bufet był stale obleżony — Niewątpliwie też zysk przeznaczony dla biednych dzieci na wakacje będzie znaczny.

Zapisywanie do 7 klasowej szkoły powszechnej żeńskiej w Chojnicach

Podaje się niniejszem do wiadomości że zapisy dziewcząt, które się urodziły w roku 1923 odbędą się w dniach 21 23 i 24 czerwca w kancelarii szkoły żeńskiej od godz 15 — 17-tej.

Przedłożyć należy metrykę urodzenia i świadectwo powtórnego szczepienia ospy.

Dziarmowski kierownik szkoły

Zainteresowanym czytelnikom

podajemy do wiadomości iż zegarmistrz pan Piechowski przejął część reparacji poruczonych p Glumie Radzimy więc aby zainteresowani zwrócili się do pana Piechowskiego — Zwracamy uwagę na ogłoszenie

Policja wzywa

W miesiacu lutym br wysłany został przez firmę Reklama a Polska w Poznaniu akwizytor Grandowicz Alojzy w celu przyjmowania ogłoszeń do Przewodnika po Międzynarodowych Targach Poznańskich na rok 1930 i ogłoszeń do księgi telefon Rzeczypospolitej Polskiej.

Ponieważ Grandowicz sumy inkasowane przez siebie sprzeniewierzył przeto wzywa tutejszy posterunek PP wzywa stłkach poszkodowanych do zgłoszenia swoich pretensyj najpóźniej do dnia 28 bm

Wpisy do 3 klasowej Państw. Koed. Szkoły Handlowej

Wpisy do kl. I-szej na rok szkolny 1930-31 przyjmuje Dyrekcja Szkoły od dnia 12 czerwca br. w godzinach urzędowych w kancelarii Szkoły Dworcowa 45. Zamiejscowi mogą zgłaszać się pisemnie.

Przy wpisie przedłożyć: a) metrykę urodzenia i chrztu, b) świadectwo szczepienia ospy, 3) świadectwo ukończenia 3 klas gimnazjum, lub 7 klasowej szkoły powszechnej (4 kl. szkoły wydziałowej.)

W myśl rozporządzenia Rady Ministrów z 8 listopada 1929 roku pozycja 663. Dziennik Ustaw Rzeczyposp. Polskiej z 23 grudnia 1929 roku Nr 38, paragraf 2 absolwentom tut. Szkoły jako szkoły średniej przysługuje prawo do zajmowania stanowisk urzędniczych II kategorii w państwowej służbie cywilnej, na równi z absolwentami państwowych szkół średnich ogólnokształcących.

Egzamin wstępny odbędzie się w poniedziałek dnia 30 czerwca br o godzinie 9-tej rano w gmachu Szkoły.

Chojnice, w czerwcu 1930 r.

(—) Kozubski, Dyr. Szkoły.

Założenie Towarzystwa Przeciwwgruźliczego w Chojnicach

W środę dnia 18 bm w godzinach wieczornych odbył się na zaproszenie pana starosty dr Zaleskiego założyciel skie zebranie Towarzystwa Przeciwwgruźliczego w sali posiedzeń Rady Miejskiej. Zaproszeni przyjęli z uznaniem projekt założenia tego Towarzystwa, jako jednego z najbardziej potrzebnych i koniecznych związków i jako uzupełnienie działalności państwa i samorządu w walce z gruźlicą, tą straszną plagą społeczną. Lekarz powiatowy dr Socha niewicz przedstawił treściwie cel i zadania związku oraz organizację Wybranego powiatowy Zarząd Towarzystwa, który będzie równocześnie zarządem miejscowym, w składzie następującym: prezes starosta Dr Zaleski, zastępca preza Dr Sochaniewicz, sekretarzem p dyrektorowa Korzeniowska, skarbnik p aptekarz Zieliński, członkowie: p Dr Sobierajczykowa p Stamm p insp Grochowski i Hofmann p budwn Koch i redaktor Chmielewski Komisja rewizyjna p burmistrz dr Sobierajczyk, p starościna Zaleska p Dyr Kozubski — p Stammowa.

P Dr Sochaniewicz przedstawił obecnym dotychczasowy plan walki z gruźlicą i podkreślił szcze gólnie wielką troskę, głębokie zrozumienie i celowość planów Magistratu i Rady Miejskiej, co spotkało się z żywym aplauzem członków Towarzystwa. Ponadto przedstawił p Dr Sochaniewicz sprawę powiatowego ośrodka zdrowia w Lipnicy, który już w krótkim czasie będzie uruchomiony i też weźmie udział w walce z gruźlicą.

Należy żywić nadzieję, że założone Towarzystwo Przeciwwgruźlicze znajdzie głębokie zrozumienie tutejszego społeczeństwa i że każdy poważnie myślący obywatel wstąpi w szeregi jego członków. Zachęta do dalszej intensywnej pracy zakończył przewodniczący zebranie — Nadmienić należy że składka członkowska wynosi tylko 50 groszy miesięcznie.

Powiat

Wiele (Uroczystość Bożego Ciała) Uroczystość Bożego Ciała obchodzono u nas bardzo uroczysto. Przy dźwiękach kapeli wyruszyła procesja do pięknie przybranych domków przy plebanji u p Kiedrowskich, p Lipskich i przy figurze Matki Boskiej. W procesji brała udział szkoła i tu tow Kompanję honorową tworzyła tu eskadra lotnicza, bawiąca na ćwiczeniach letnich w Borsku. Śpiewy na głosy w czasie mszy św jak i przy domkach wykonało tutejsze kółko śpiewackie Cecylja

Brzeźno powiat chojnicki (Obwodowa konferencja nauczycielska) Dzień 17 bm był dla mieszkających Brzeźna dniem uroczystym a zarazem dniem historycznym. W dniu tym odbyła się tutaj poraz pierwszy obwodowa konferencja nauczycielska, która pod przewodnictwem inspektora szkolnego pana Hoffmanna z Brus skupiła około 100 nauczycieli (lek), aby tu nad samą granicą nie miekła zadokumentować nasze przywiązanie do każdego choćby najodleglejszego zakątka naszej ziemi i działwy polskiej. Konferencję zaszczycili swą obecnością ks proboszcz Czapiewski, członek Rady Szkolnej Powiatowej ze Swornegac, ks prob Rapiór z Brzeźna, komendant Straży Granicznej miejscowy wójt p Lew — Kiedrowski i Rada Szkolna Miejskowa wioska cała przybrana była w chórągwie narodowe.

Konferencja rozpoczęła się uroczystą mszą św na intencję nauczycielstwa. Przed rozpoczęciem mszy św przemówił od obecnych miejscowy ks proboszcz Rapiór, przedstawiając wielkie znaczenie konferencji w tym zakątku oraz przywiązańie odwieczne mieszkańców Brzeźna do kościoła rzymsko katolickiego, któremu też zawdzięczają swą przynależność do Polski. W czasie mszy św chór miejscowy wykonał śpiewy.

O godzinie 10,30 rozpoczęła się konferencja na sali pana Lew — Kiedrowskiego. Konferencję zajął inspektor szkolny pan Hoffmann, witając wszystkich i dziękując za obecność. Przew księżom i gościom a p kierownikowi szkoły za piękny wykonany śpiew w kościele. Podał następnie cel urzędzenia w tej miejscowości konferencji a mianowicie aby część oddać tu społeczeństwu za gorącą miłość do Ojczyzny, iż zdołali zatrzymać ten skrawek ziemi przy Polsce, po drugie by złączyć w jedną całość nauczycielstwo całego obwo du i nabrać otuchy i wskazówek do dalszej ofiarnej i idealnej pracy.

Po przedłożeniu porządku obrad udzielił głosu naucz p Czapiewskiemu, który przeprowadził lekcję z historii na temat „Państwo przesta je istnieć naród trwa“.

Prelegent przeprowadził lekcję wzorowo według najnowszych metod, to też lekcja znalazła uznanie powszechne. Po dyskusji nastąpił referat kierownika szkoły pana Wantowskiego z Brus na temat: „Historja jako czynnik uobywatelnienia narodu. W obszernym referacie prelegent wykazał potrzebę Państwa, następnie podał sposoby osiągnięcia celu przez wychowanie. Podyskusji w której brali udział liczni nauczyciele, podkreślając, że prelegent uwzględnił wszystko co dążyć może do mocarstwowego rozwoju Państwa — p inspektor podziękował prelegentom tak za wzorową lekcję jak i za piękny referat.

Po przerwie drugi referat „Szkoła twórcza i zadanie wygłosił kierownik szkoły pan Osowski z Karsina. W treściwym swym referacie przedstawił istotę szkoły twórczej jej zagadnienia i w jaki sposób pokierować szkołą twórczą. Pan inspektor dziękując prel za pięknie opracowany referat, otworzył dyskusję — Po dyskusji nastąpiło sprawozdanie z biblijoteki nauczycielskiej przez kierownika szkoły pana Wantowskiego. Stwierdzono, że dzięki usilnym staraniom pana inspektora i ofiarności nauczycielstwa całego obwo du biblijoteka liczy przeszło 600 tomów. Postanowiono ją nadal popierać i uzupełniać najlepszymi dziełami — Po podaniu niektórych ogłoszeń urzędowych zakończono część urzędową pieśnią „Boże coś Polskę“.

O godzinie 4tej nastąpił wspólny obiad w czasie którego nauczycielstwo zgotowało miłą niespodziankę swemu niestrudzonemu panu inspektor Hoffmannowi z okazji Jego 10 letniej pracy inspektorskiej — W czasie przemówienia kierownika szkoły pana Słomińskiego który wyszczególnił za usługi pana inspektora wręczyło nauczycielstwo swemu drogiemu inspektorowi artystycznie wykonany przez kierownika szkoły pana Sierackiego dyplom z podpisami nauczycielstwa całego obwo du. Pan inspektor dziękując za pamięć zapomniał że jak dotąd tak nadal czuwać będzie nad dobrem szkoły i nauczycielstwa dla dobra Ojczyzny.

Po obiedzie odbyła się wspólna wycieczka nad jezioro do pana wójta. Wieczorem odbył się

na sali pana Lew Kiedrowskiego piękny koncert wykonany przez marynarke ze Świecia i zabawa wśród miłego nastroju w gronie licznie przybyłych gości z okolicy. Nauczycielstwo autami udało się w drogę powrotną, wspominając miłe chwile przeżyte w Brzeźnie. Nauczycielstwo czuje wdzięczność dla pana inspektora, że dał im okazję do poznania tej odległej a pięknej okolicy nadgranicznej.

Brusy (Z Rady Gminnej) Na ostatnim posiedzeniu Rady Gminnej z inicjatywy sołtysa pana Januszewskiego stawiono wniosek o przedsięwzięcie starań w kierunku nadania tutejszej miejscowości charakteru miejskiego. Przewodniczący Rady w obszernym referacie przedstawił korzyści dla gminy, jakie pozyska przy charakterze miejskim, gdyż handel i przemysł miejscowy płaci wysokie podatki komunalne, które obecnie zabiera Wydział Powiatowy, a przy podziale tego podatku na gminy, przypada na tutejszą gminę znikoma kwota. Gmina Brusy, mając charakter miejski otrzyma całkowitą sumę z podatków komunalnych, co pozwoli na konieczne inwestycje i inne roboty, a tem samem dobrobyt tutejszego społeczeństwa powiększy się. Po dłuższej dyskusji wniosek został przyjęty i uchwalono wysłać delegację do Skórcza, powiatu strogardzkiego, który nie dawno otrzymał charakter miejski. Celem delegacji, w której skład weszli pp: Januszewski, sołtys Hołoga i Schmidt, było poinformowanie się, jaką drogę należy skierować wniosek do ministerstwa by jak najprędzej otrzymała decyzję, ponieważ obecny stan gminy wymaga szybkiej zmiany. Następnie uchwalono pobierać postojowe od wozów i koni na targach i jarmarkach według opracowanej wanej taryfy, która zostanie podana do wiadomości tutejszym mieszkańcom. Po omówieniu po mniejszych sprawach posiedzenie ukończono.

RADY GOSPODARCZE.

Zajęcia sadownicze w czerwcu.

W czerwcu należy wycinać uszkie gałęzie, zdejmować nadmiar owoców, przycem czeresnie stopniowo, w miarę ich dojrzewania. Wiśnie wszystkie lakić a więc i czeresnie, przeznaczane do wysyłki zbieramy o kilka dni wcześniej. Przeciw czarnemu grzybkowi na owocach i liściach stosujemy opryskiwanie 1 procent ciecżą bordoską, a przeciw larwom (liszkom gąsienicom) zielenią paryską — na początku miesiąca. Aby uchronić jabłka i gruszki od zepsucia winniśmy zbierać robaczywe owoce, a na drzewie robić opaski miękkie z powróselek słomianych wtykając za nie mech.

Opaskami okracamy pnie drzew pod koroną. Dla odstraszania ptactwa od wiśni i czeresni do brze jest umieścić na drzewie wypchanego kota i przenosić go na inne drzewa lub też określić koronę niemi szaremi, zrzadka. Zrazy przeschypionych drzew trzeba zabezpieczać od złamania, dając im paliki. W odległości kilkunastu centymetrów od nasady zrazogł usuwa się wszystkie pędy podkładki. Wycinamy niepotrzebne wilki i pi jawki z całą nasadą. Trzeba już przygotować przyrządy do zbioru owoców i zerdzie do podpierania gałęzi obciążonych owocami. Drzewa, które obficie obrodziły, zasilamy nawozami ciekłymi: odchodami ludzkimi gnojówką rozcieńczoną w wodzie, pomiotem od drobiu itp.

RUCH w TOWARZYSTWACH

Lutnia Dziś w poniedziałek lekcja śpiewu dla wspólne go chóru o godzinie 8,15 wieczorem w szkole. Dyrygent

Katolickie Stowarzyszenie Polskiej Młodzieży Żeńskiej W poniedziałek o godzinie 8 zebranie plenarne w szkole Powszechnej. Udział wszystkich druchen požądany. Sprawy służ!

Narodowa Partja Robotników Zebranie dnia 21 bm. o godzinie 9 wieczorem w lokalu pana Seydy przy Rynku. Zarząd

Klub Sportowy „Chojniczanka“ odbędzie zebranie w poniedziałek, dnia 23 6 o godzinie 8 wieczorem w hotelu Centralnym (p. Koperskiego). Na porządku obrad m. in, wybór nowego prezesa. Zarząd

Zebranie Kola Polek i Ziemianek odbędzie się we wtorek 24 bm o godzinie 8 na salce pana Neumaanna. Porządek obrad obejmuje sprawozdanie delegatek ze zjazdu w Grudziądzu. Wobec czego przybycie wszystkich członkiń konieczne. Zarząd

Zebranie Towarzystwa Pań św Wincentego a Paulo odbędzie się w środę dnia 25 czerwca br o godzinie 5 po południu w klasztorze — O liczny udział uprasza Zarząd

Okropna katastrofa samochodowa pod Tucholą

Trzech ludzi postradało życie. Przyczyna — zbyt szybka jazda

(Od własnego sprawozdawcy)

Tuchola, dnia 22 czerwca 30
Dnia 21 bm o godzinie 17,30 na szosie między Tucholą a Bładowem, na klm 67,8 i 67,9 samochód osobowy pana Szprengla z Tucholi rozbił się o przydrożne drzewo. P Szprengel nabył niedawno samochód który krytycznego dnia odbywał próbę na szybszą jazdę. Samochód pędził z szybko około 80 klm. W pewnej chwili samochód wpadł z całym rozpędem na przydrożne drzewo, rozbijając się na części, potem na drugie, tak iż cała tylna część została rozbita. Z pod szczątków samochodu wydobyto ciała trzech pasażerów z których dwaj ponieśli śmierć na miejscu. Nieszczęśliwymi ofiarami okazali się starszy posterunkowy Policji

Państwowej śp Teofil Kantecki z Tucholi, podróżujący firmy A Kaźmierski śp Kaźmierz Sińoracki z Chojnic ulica Podmurna 5, oraz śp Płomień, jedyny syn urzędnika gospodarczego p Płomienia z Wielkiej Komorzy, powiatu tucholskiego, zamieszkały w Żalnie — Nadmienić należy, że szofer odniósł jedynie lekkie obrażenia cieleśne.

Po przeprowadzeniu oględzin przez komisję sądową — lekarską przewieziono zwłoki do kostnicy miejsckiej w Tucholi.

Śp Teofil Kantecki osierocił żonę oraz sześciornioletnich dzieci, zaś śp Kaźmierz Sińoracki żonę i dwoje dzieci. Śp Płomień był niezonatym. Dalsze szczegóły podamy w następnym numerze pisma.

Najlepszy i najpożywniejszy napój
w dniach upalnych — jest

„Białka z sokiem“

Do nabycia w wszystkich restauracjach!
Żądajcie wszędzie oryginalnej BIAŁKI

Telefon 216

Browaru A. Six'a Chojnice

Telefon 216

KINO NOWOSCI

W poniedziałek 23 bm.
o godz. 8.30

Tom Mix

niezwykły mistrz sensacji, jako

Rycerz bez skazy

Porywa brawurową odwagą i szlachetnym gestem. Aresztowanie bandy opryszków!
Wspaniała nagroda! 1472

Muchołapki „Aeroxon“

najlepszy gatunek. Dla odsprzedających
wysoki rabat.

Drogerja

Juljan Hubert

Tel. 219 Chojnice, Pomorze.

Kwit mles. na zamówienie gazety.

Niżej podpisany zamawia w urzędzie pocztowym:

Tytuł gazety	Czas przedpłaty	Abon.
„Dziennik Pomorski“	lipiec 1930	zł. 2,80

Gazetę proszę dostarczyć mi do domu, a przedpłatę ślągnąć przez listonosza.

Imię, nazwisko i dokładny adres zamaw.:

Pokwitowanie poczty:

Z odebrania powyższej sumy kwitujemy

dnia _____ 1930 r.

Zgubiono w środę wieczorem z dworca na ulicę Gockowskiego futrzany kołnierz (kuna)

Uczciwy znalazca zechce takowy oddać za wynagrodzeniem
Gockowskiego 4 i pr.

Panie i Panowie

Kto chce dowiedzieć się o swoim szczęściu, przeszłości i przyszłości niech wykorzysty dni od 23. 6. do 1. lipca 1475

ul. Druga,

dom p. Drązkowskiego pierwszy dom na pr.

M. Szyca, psycholog.

Niniejszem podaję do wiadomości, że odebrałem od zegarmistrza p. Glumy część zegarków do dalszej

reparacji

Zainteresowani mogą się zgłosić.

Jan Piechowski, Zegarmistrz - Chojnice obok kościoła katolickiego.

Sprzedam

żrebie.

SIEG, Krojanty, pow. Chojnice.

Dziennie

świeże róże i kwiaty cięte

L. Howe, zakład ogrodn. Człuchowska 53. 1449

Wzory na bluzki do odprasowania

poleca Księgarnia Dzien. Pomorskiego.

Wykwintne manicure 1 zł. Dworcowa 72. Krakowska.

Dziennie świeże Róże

poleca

K. Blaszczyk.

Czeladników ślusarskich poszukuje Antoni Lisewski, Chojnice, ul. Cmentarna 2.

Kupię używaną lampę naftową wiszącą Zgłoszenia 1445 Dworcowa 10

Karty do gry

do nabycia

w księgarni Dzien. Pomorsk.

Dom. Zbeniny poszukuje dziewczyny

do kuchni. Sprzed. 1446 konie i kartofle

Dziewczyna, umiej. dobrze gotować, potrzebna od 1. 7. br. 1473 Młyńska 4. Młodszej

poszukuje 1470 Hotel Engel.

Farby!

Farby w proszku, do pokostu i farby wodne. Wyroby polskie i zagraniczne, wyważone na funty i w beczkach. Pokosty czysto lniane, fabrykat swojski holenderski, farby gotowe, olejne farby lakierowe do użycia domowego, fachowo przyrządzone lakiery, pendzle szablonny, tapety.

Jak największy wybór tylko pierwszorzędnej jakości. Ceny umiarkowane.

Drogerja, Handel Farb BRACIA HUBERT,

właśc. JULJAN HUBERT Chojnice, Pom. Gdańska 18. rok zał. 1894. Tel. 219.

Walter Heyn

mistrz malarski CHOJNICE, pl. Jagielloński 6 wykonuje wszelkie prace malarskie — jak i malowanie powozów. Wielki wybór:

tapet bord i listew od 85 groszy

od zwyczajnego do wykwintnego gatunku

Ekspedycja samochodami i transport mebli

Polecam mój samochód ciężarowy do transportów każdego rodzaju.

B. Borkenhagen

Chojnice, u. Dworcowa 7. Tel. 6.

Oddajemy pieniądze na budowę i na hipoteki!

Potrzebny własny kapitał 10 — 15% od kwoty pożyczkowej, zaoszczędzić można w małych ratach miesięcznych. Bez odsetek, tylko amortyzacja 6—8%.

„HACEGE“ e. G. m. b. H. Gdańsk Hansaplatz 2b.